

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Jaroslava Vlašína v právní věci žalobce: **J. C.**, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Praha 5, Křížová 25, o kasační stížnosti žalované proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 25. 3. 2005, č. j. 42 Cad 48/2005 – 7,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 25. 3. 2005, č. j. 42 Cad 48/2005 – 7, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Přípisem ze dne 1. 3. 2005, který byl Krajskému soudu v Ústí nad Labem doručen dne 3. 3. 2005, postoupila žalovaná podání žalobce ze dne 7. 2. 2005, které bylo podle jejího názoru žalobou směřující proti rozhodnutí žalované ze dne 2. 2. 2005. Podání žalobce ze dne 7. 2. 2005 bylo adresováno žalované a obsahovalo žádost o přezkoumání posudku lékaře OSSZ v Teplicích ze dne 19. 1. 2005. Žalobce ve svém podání uvedl, že má částečný invalidní důchod, pracoval v chráněné dílně, ale jeho zdravotní stav se natolik zhoršil, že musel ukončit pracovní poměr. Z tohoto důvodu žalobce žádal o plný invalidní důchod.

Usnesením Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 25. 3. 2005, č. j. 42 Cad 48/2005 – 7, bylo „předmětné podání ČSSZ z 1. 3. 2005, došlé podepsanému soudu dne 3. 3. 2005, odmítnuto“ a nikomu nebyla přiznána náhrada nákladů řízení. V odůvodnění rozhodnutí soud konstatoval, že v rámci přípravy jednání bylo shledáno, že soudní řízení nebylo zahájeno z podnětu žalobce, nýbrž úkonem žalované, jež krajskému soudu postoupila údajnou žalobu proti svému zamítavému rozhodnutí ze dne 2. 2. 2005. Postoupené podání však podle názoru krajského soudu takovou žalobou není, ve skutečnosti

jde o správnímu orgánu adresovanou žádost o přezkoumání posudku, přičemž z tohoto podání není ani v nejmenším patrné, že by měl žalobce v úmyslu se obrátit na soud. Krajský soud doplnil, že i kdyby tomu tak bylo, nemohl by mít žalobce úspěch, protože předběžné úkony ve správním řízení, které nejsou rozhodnutími, jsou ze soudního přezkumu vyloučeny a taková žaloba by musela být odmítnuta pro nepřipustnost. V tomto případě však podle krajského soudu žaloba (jejíž nezbytnou součástí musí být zjevný projev vůle iniciovat soudní řízení) zcela chybí a závěr žalované o její existenci je jen bezdůvodnou fabulací, založenou na manipulaci se slovy i daty. Tato skutečnost podle krajského soudu představuje neodstranitelnou absenci základní podmínky řízení, které tak nemůže být uskutečněno, a předmětný návrh žalované musel být odmítnut podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

Proti tomuto usnesení podala žalovaná (dále jen „stěžovatelka“) včas kasační stížnost, v níž nesouhlasila se závěrem krajského soudu, že z podání žalobce nelze vyvodit úmysl obrátit se na soud. Vůle žalobce podle stěžovatelky jednoznačně směřuje k přezkoumání a změně rozhodnutí stěžovatelky. Žalobce nesouhlasil se zamítavým rozhodnutím, které bylo vydáno na podkladě lékařského posudku, a domáhal se přiznání důchodu. Stěžovatelka je pouze prostředníkem, který zaručuje dodržení lhůty pro podání žaloby, a vychází z předpokladu, že vůlí pojištěnce, který podává odvolání, opravný prostředek či žádost o přezkoumání po doručení rozhodnutí stěžovatelky, je odvolat se do rozhodnutí stěžovatelky, nikoliv do rozhodnutí nebo posudku lékaře OSSZ. Žádný právní předpis nestanoví stěžovatelce povinnost odstraňovat vady podání. Nemá-li žaloba stanovené náležitosti, jedná se o vady, jejichž odstranění ukládá soudní řád správní soudu. Podání podle stěžovatelky nemusí obsahovat výslovné vyjádření, že se účastník řízení chce obrátit na soud. Pokud měl krajský soud pochybnosti o obsahu podání žalobce, měl je podle názoru stěžovatelky odstranit postupem podle ustanovení § 37 odst. 5 s. ř. s. a poté případně mohl podání žalobce odmítnout. Podle stěžovatelky bylo na krajském soudu, aby najisto postavil, zda se žalobce chce domáhat svého práva u soudu. Stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud usnesení krajského soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalobce se k podané kasační stížnosti nevyjádřil.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelka uplatnila ve své kasační stížnosti, a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu je-li kasační stížností napadeno usnesení o odmítnutí žaloby, přicházejí pro stěžovatele v úvahu z povahy věci pouze kasační důvody podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., spočívající v tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu. Pod tento důvod spadá také případ, kdy vada řízení před soudem měla nebo mohla mít za následek vydání nezákonného rozhodnutí o odmítnutí návrhu, a dále vada řízení spočívající v tvrzené zmatečnosti řízení před soudem (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 4. 2005, č. j. 3 Azs 33/2004 – 98, publikovaný ve sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 625/2005).

Z obsahu kasační stížnosti tedy plyne, že ji stěžovatelka podala z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., podle kterého lze kasační stížnost podat z důvodu nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo o zastavení řízení.

V posuzované věci Nejvyšší správní soud uvádí, že předmětem úvah bylo posouzení právního úkonu žalobce ze dne 7. 2. 2005, který stěžovatelka posoudila jako žalobu proti svému rozhodnutí ze dne 2. 2. 2005, jímž byla zamítnuta žádost žalobce o plný invalidní důchod. Toto podání postoupila stěžovatelka krajskému soudu.

Podle ustanovení § 108 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, platí, že pokud tento zákon nestanoví jinak, použijí se v řízení o důchodovém pojištění obecné předpisy o správním řízení. Podle ustanovení § 19 odst. 2 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů, se podání posuzuje podle jeho obsahu. Obdobně podle ustanovení § 41 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), se zřetelem k ustanovení § 64 s. ř. s. se každý úkon posuzuje podle obsahu, i když je úkon nesprávně označen.

V daném případě posoudila stěžovatelka podání žalobce ze dne 7. 2. 2005 podle obsahu jako žalobu proti svému rozhodnutí a v souladu s ustanovením § 3 odst. 1 s. ř. s. a ustanovením § 32 s. ř. s. je postoupila příslušnému krajskému soudu. I když je správní orgán, který napadené rozhodnutí vydal, místem pro podání žaloby pro účely zachování lhůty podle ustanovení § 72 odst. 1 druhá věta s. ř. s., je zároveň především účastníkem řízení o žalobě, a nelze tedy po něm požadovat, aby sám odstraňoval nedostatky žaloby, k čemuž ostatně není ani oprávněn. Krajský soud sice není vázán názorem učiněným správním orgánem o obsahu podání, má-li však za to, že z podání nelze jednoznačně dospět k závěru o úmyslu podat žalobu, může věc zapsat do rejstříku nejasných podání a činit úkony podle ustanovení § 37 odst. 5 s. ř. s. Postupem podle tohoto ustanovení odstraňuje soud též případné vady žaloby, vyhodnotí-li určité podání jako žalobu, která postrádá některé ze zákonných náležitostí.

Podle ustanovení § 37 odst. 5 s. ř. s. předseda senátu usnesením vyzve podatele k opravě nebo odstranění vad podání a stanoví k tomu lhůtu. Nebude-li podání v této lhůtě doplněno nebo opraveno a v řízení nebude možno pro tento nedostatek pokračovat, soud řízení o takovém podání usnesením odmítne, nestanoví-li zákon jiný procesní důsledek. O tom musí být podatel ve výzvě poučen.

Krajský soud však v daném případě předepsaným způsobem nepostupoval a ve svém rozhodnutí vycházel z řady chybných úvah.

Podle ustanovení § 4 odst. 1 s. ř. s. soudy ve správním soudnictví rozhodují o a) žalobách proti rozhodnutím vydaným v oblasti veřejné správy orgánem moci výkonné, orgánem územního samosprávného celku, jakož i fyzickou nebo právnickou osobou nebo jiným orgánem, pokud jim bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy, (dále jen "správní orgán"), b) ochraně proti nečinnosti správního orgánu, c) ochraně před nezákonným zásahem správního orgánu, d) kompetenčních žalobách.

Podle ustanovení § 32 odst. 1 s. ř. s. řízení je zahájeno dnem, kdy návrh došel soudu; týká-li se návrh věcí uvedených v § 4 odst. 1, nazývá se návrh žalobou.

Podle ustanovení § 72 odst. 1 s. ř. s. žalobu lze podat do dvou měsíců poté, kdy rozhodnutí bylo žalobci oznámeno doručením písemného vyhotovení

nebo jiným zákonem stanoveným způsobem, nestanoví-li zvláštní zákon lhůtu jinou. Lhůta je zachována, byla-li žaloba ve lhůtě podána u správního orgánu, proti jehož rozhodnutí směřuje.

Z uvedených zákonných ustanovení jednoznačně vyplývá, že soudní řízení je zahájeno podáním žaloby, nikoliv podáním správního orgánu, který žalobu krajskému soudu postoupil. Vzhledem k tomu, že účastník může podat žalobu jak u soudu, tak u správního orgánu, který napadené rozhodnutí vydal, není místo podání pro posouzení jejího obsahu určující. Podání nemusí obsahovat výslovně vyjádření, že se podatel chce obrátit na soud, rozhodující je obsah podání z hlediska ustanovení § 37 odst. 3 s. ř. s. a ustanovení § 71 odst. 1 s. ř. s. Krajský soud podsouvá stěžovatelce pochybnosti o povaze podání, které však stěžovatelka, narozdíl od soudu, zjevně neměla. Jak již bylo výše uvedeno, stěžovatelka posoudila podání v rámci své pravomoci podle obsahu jako žalobu, kterou postoupila soudu.

Krajský soud vyslovil závěr, že žalobce nevyjádřil svou vůli obrátit se na soud, a závěr stěžovatelky o tom, že se jedná o žalobu, považoval krajský soud za bezdůvodnou fabulaci a manipulaci se slovy a daty. Tento závěr však nelze považovat za správný. Řízení ve věcech důchodového pojištění je jednoinstanční a doručením rozhodnutí je pravomocně skončeno. Neexistuje tedy žádné správní řízení, v němž by mohla stěžovatelka pokračovat, což je nepochybně jedním z důvodů, pro které stěžovatelka považovala podání žalobce za žalobu.

K výše uvedeným závěrům Nejvyšší správní soud dále podotýká, že správní orgán nemohl uvažovat o provedení „autoremedury“, neboť ta je podle ustanovení § 57 odst. 1 správního řádu možná jen ve dvouinstančním řízení. Za situace, kdy jediným oprávněným prostředkem proti rozhodnutí stěžovatelky je žaloba ve správním soudnictví, nepřipadá autoremedura v úvahu, a po postoupení žaloby soudu může správní orgán postupovat pouze podle ustanovení § 62 s. ř. s., což však závisí pouze na jeho uvážení a nezakládá žádnou povinnost správního orgánu.

V posuzované věci Nejvyšší správní soud dále uvádí, že z obsahu spisu plyne, že ve věci se dne 25. 3. 2005 konalo jednání, k němuž však žalobce nebyl předvolán. Tímto postupem došlo k porušení jeho ústavně zaručených práv podle čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Je přitom zcela jednoznačné, že při účasti žalobce u jednání by měl krajský soud možnost odstranit pochybnosti, které o obsahu podání měl, a odstranit případně i další nedostatky podání.

Podpůrnou argumentaci krajského soudu, že by žalobce stejně nemohl mít úspěch, protože předběžné úkony, které nejsou rozhodnutími, jsou ze soudního přezkumu vyloučeny a žaloba by musela být odmítnuta, považuje Nejvyšší správní soud za zcela nesprávnou, neboť případné nedostatky podání žalobce nemohou v žádném případě vést k odmítnutí podání správního orgánu, který pouze realizuje svou zákonnou povinnost a předkládá krajskému soudu žalobu, jež byla u správního orgánu podána ve smyslu ustanovení § 72 odst. 1 druhá věta s. ř. s.

Nejvyšší správní soud v souladu se svou konstantní judikaturou uzavírá, že postoupí-li správní orgán soudu podání, které podle obsahu považuje za žalobu proti svému rozhodnutí, a soud dospěje k závěru, že úmysl podatele není jednoznačně zřejmý, nemůže z tohoto důvodu zastavit řízení podle § 104 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s. a vrátit věc správnímu orgánu k dalšímu řízení. Pochybnosti o obsahu podání

je třeba odstranit postupem podle § 37 odst. 5 s. ř. s. (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 2. 2005, č. j. 3 Ads 28/2004 – 20, publikovaný ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 655/2005).

Stěžovatelka svým podáním ze dne 1. 3. 2005 pouze v souladu s příslušnými ustanoveními zákona postoupila krajskému soudu podání žalobce k dalšímu řízení. Krajský soud se měl tedy následně zabývat obsahem podání žalobce, kterým bylo zahájeno soudní řízení, a nikoliv odmítnout podání stěžovatelky, která pouze realizovala své zákonné povinnosti. Nejvyšší správní soud proto konstatuje, že napadené usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 25. 3. 2005, č. j. 42 Cad 48/2005 – 7, je nezákonné.

Nejvyšší správní soud se zřetelem k výše uvedenému dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná, a proto napadené usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V dalším řízení bude třeba, aby krajský soud postupem podle ustanovení § 37 odst. 5 s. ř. s. odstranil vady podání za účelem zjištění, zda se žalobce hodlal domáhat přezkoumání rozhodnutí stěžovatelky u soudu ve správním soudnictví. Podle výsledku svých zjištění pak krajský soud v souladu s ustanovením § 110 odst. 3 s. ř. s. zvolí další procesní postup.

V novém rozhodnutí o věci rozhodne krajský soud též o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti ve smyslu ustanovení § 110 odst. 2 s. ř. s.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. srpna 2006

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu